

Yerel Halkın Bakış Açısına Göre Gaziantep Turizmi ve Sürdürülebilirlik

İbrahim GİRİTLİOĞLU¹

Elmas BULUT^{2*}

¹Gaziantep Üniversitesi, Turizm ve Otelcilik Meslek Yüksekokulu, Gaziantep, Türkiye

^{2*}Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı, Gaziantep, Türkiye

*Sorumlu yazar

e-posta: elmasbulut@outlook.com

Geliş Tarihi: Mart 05, 2015

Kabul Tarihi: Nisan 16, 2015

Özet

Yapılan bu çalışmanın amacı, Gaziantep ilinin mevcut turizm potansiyelinin ilde yaşayan yerel halk tarafından nasıl algılandığının ortaya konulması ve turizmde sürdürülebilirlik kavramından hareketle Gaziantep ilinde yapılması gerekenler hakkındaki fikirlerinin incelenmesidir. Araştırmanın evrenini Gaziantep yerel halkı oluşturmaktadır. Bu kapsamda, ilgili alan yazın taraması yapılarak ve Gaziantep ilinin mevcut turizm hareketliliği göz önüne alınarak oluşturulan anket formu, Ekim 2014 ve Şubat 2015 tarihleri arasında 424 kişiye uygulanmıştır. Yapılan araştırmanın sonucunda, araştırmaya katılan yerel halkın, Gaziantep turizmine bakış açısının genel olarak “olumlu” olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, ilin sahip olduğu gelişmiş yemek kültürü, tarihi, kültürel yapısı ve doğal güzelliklerinin korunmuş olması, turizm sektöründeki yoğun rekabet göz önüne alındığında, Gaziantep’in güçlü olduğu yönler olarak öne çıkmıştır. Gaziantep turizminin sürdürülebilirliğinin sağlanması için yapılması gereken en önemli unsurların ise tanıtım ve reklam faaliyetlerinin artırılması ve tarihi yapıların restore edilmesi olduğu sonucu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yerel Halk, Sürdürülebilirlik, Sürdürülebilir Turizm, Gaziantep

Sustainability of Gaziantep Tourism as Local Folk's View

Abstract

The aim of this work is to reveal how local people perceive the existing tourism potential and to analyze the ideas that what should be done in Gaziantep city with the movement of sustainability in tourism. Research source consists of Gaziantep locals. In this context, related works are studied and the survey that composed which takes into consideration the existing tourism movement of Gaziantep city is applied to 424 people in October 2014 and February 2015. As a result of research, locals who attended to the survey, determined that the point of view of locals to Gaziantep tourism is generally positive. Besides that, rich culinary culture, history, cultural structure and protected natural beauties emerged as stronger aspects of Gaziantep when intense competing in tourism is taking into consideration. It was determined that the most important aspects to provide sustainability of tourism in Gaziantep are to increase promotional and advertising activities and restoration of historical constructions.

Key Words: Local public, sustainability, sustainable tourism, Gaziantep

GİRİŞ

Küreselleşme olgusunun hız kazanmasıyla birlikte kültür amaçlı yapılan seyahatler her geçen yıl önem kazanarak artmıştır. Bu amaçla turist çeken şehirler, kültürel değerlerini tanıtmasının yanı sıra ekonomilerine de turizm sayesinde önemli katkılar sağlamaktadır. Bu bağlamda şehirler tarihi ve kültürel değerlerine daha çok sahip çıkarak ve potansiyel turistleri turizm konusunda bilinçlendirme ve bu turistleri kendilerine çekme çalışmalarını önemli bir oranda arttırmışlardır. Bilinçlendirme çalışmaları şehirlerin sadece tarihi yapılarını değil kültürel değerlerinin korunması ve bu değerlerin gelecek nesillere aktarılmasını da ortaya koymaktadır [1].

Bir destinasyonda turizmin gelişmesi için yerel halkın bakış açısının öğrenilmesi son derece önemlidir. Yerel halkın turizm sektörüne yönelik bakış açısı ve turizm sektörünü olumlu olarak algılaması sektörün gelişimine etki eden en önemli unsurlardan biridir (Duran, 1996; Çalışkan; 2008). Öte yandan günümüzde birçok turizm bölgesi ve bu

bölgelerin turizm paydaşları, küresel turizm pazarından daha fazla yararlanmak ve gelen turist sayısını arttırabilmek için, sektöre yönelik yapılan yatırım ve alınan kararlarda, yerel halkın turizm sektörüne ve gelişimine yönelik bakış açılarını öğrenerek, yerel halkın alınan kararlara katılımını önemli düzeyde sağlamaktadır [2]. Bu noktadan hareketle yapılan araştırmada, Gaziantep turizminin daha fazla gelişebilmesi için yerel halk nezdinde Gaziantep turizminin analiz edilmesi ve Gaziantep turizmi açısından sürdürülebilirliğin sağlanmasında neler yapılması gerektiğinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Yapılan bu araştırmada cevap aranan sorular şunlardır;

- Gaziantep’te yaşayan yerel halka göre, Gaziantep’in mevcut turizm imkânları nasıldır?
- Gaziantep’te yaşayan yerel halka göre, Gaziantep’in turizm yönünden güçlü olan yönleri nelerdir?
- Gaziantep’te yaşayan yerel halka göre, Gaziantep turizminin zayıf yönleri nelerdir?
- Gaziantep’te yaşayan yerel halka göre, Gaziantep ilinde sürdürülebilir turizmin gelişmesi için neler yapılması gerekmektedir?

LİTERATÜR BİLGİSİ

Sürdürülebilir kelimesinin kökeni Latince “subtenir” olup, kelime anlamı “korumak” ya da “aşağıdan desteklemek” anlamına gelmektedir [3]. Sürdürülebilirlik, çevre hareketleri içinde ortaya çıkan ve yaygın olarak kabul edilen; içeriği siyasal süreç içinde ve sürekli olarak yeniden belirlenmeye çalışılan bir kavramdır [4]. Sürdürülebilirlik kavramı; İnsan faaliyetlerinin çevre üzerindeki etkilerinden doğan ve uzun bir dönemi kapsayan, ekonomik, sosyal ve çevresel amaçlar arasındaki dengeyi yeniden kurulmasını ifade etmektedir. Sürdürülebilirlik, bir toplumun, ekosistemin ya da devamlılığı olan herhangi bir sistemin işlerini sürekli bir şekilde, bozulmadan, aşırı kullanımla tüketmeden ya da sistemin temel kaynaklarına fazla yüklenmeden sürdürülebilmesi yeteneği olarak tanımlanmaktadır [1].

Sürdürülebilir turizm; dar anlamda, sadece doğal kaynaklardan faydalanılmasını ya da çevrenin korunmasını ifade etmektedir. Doğa, toplumsal ilişkilerden soyutlanarak, sadece fiziksel gerçekliği kapsamında ele alınmakta ancak; turizmin sürdürülebilirliğinden söz edebilmek için, hem doğal hem de toplumsal olan yönlerin bir bütünlük içinde ele alınmasını gerekmektedir. Turizmde sürdürülebilirlik, turistlerin ve yerel toplumların yaşadıkları an içerisindeki ihtiyaçlarını karşılarken, gelecek nesillerin de bu ihtiyaçlarını karşılayabilmesi için çevrenin korunmasını ve uygun şartların iyileştirilmesini sağlayacak şartların oluşturulması şeklinde de özetlenebilir [5].

Turizmde sürdürülebilirlik, turizm kavramının kaynağı olan bölgesel ya da doğal zenginliklerin, korunup geliştirilerek çekiciliğinin ve sürekliliğinin sağlanması anlamındadır. Sürdürülebilir turizm, insanın etkileşim içinde olduğu çevrenin korunarak, kültürel ekonomik ve biyolojik çeşitliliğinin devam ettirildiği ve söz konusu bölgeye gelen turistlerin ekonomik, sosyal ve estetik ihtiyaçları ile gelecek nesillerin aynı ihtiyaçları karşılayabilmelerini amaçlayan bir yönetim şeklidir. Sürdürülebilir turizmin asıl amacı, insanın çevre üzerindeki etkisini en aza indirmek değil; çevrenin insan üzerindeki etkisini en üst düzeye çıkarabilmektir. Buna bağlı olarak çevrenin yeniden yapılanması değil de mevcut olan yapıların kullanımının geliştirilmesini hedeflenmektedir [6].

Turizm sektöründe sürdürülebilirlik kavramından bahsedilebilmesi için; doğa, iklim, çevre, kültür, tarih, folklor gibi kırılgan etkenlerin korunarak ve geliştirilerek gelecek nesillere aktarılmasının sağlanması gerekmektedir. Bu sayede korunan ve geliştirilen kaynaklar, gelecek kuşaklara hizmet sunulabilecektir.

Sürdürülebilir turizmin gelişimde yerel halkın rolü oldukça büyüktür. Gerek bir destinasyonda gerekse bir şehirde turizmin gelişimi için yerel halkın destek ve yardımları son derece önemlidir. Bu bağlamda destinasyonlarda yerel kültüre, çevresel olgulara ve yapısal bütünlüğe bağlı turizm gelişim projeleri yürütülmelidir. Bu projeleri başarıya ulaştıracak en önemli etken olarak ise yerel halktır. Bölgede yaşayan yerel halkın turist ve turizm algısının belirlenmesi turizm gelişim projeleri ve süreçleri açısından oldukça önemli bir konudur. Bu kapsamda bir destinasyonda turizmin yerel halk tarafından değerlendirilmesi ve turizmde sürdürülebilirliğin sağlanmasında neler yapılması gerektiğinin yerel halka sorulması, yerel yönetimlere ve turizm sektöründeki yöneticilere bilgi vereceğinden dolayı oldukça önem arz etmektedir [7].

Gaziantep, ilk uygarlıkların doğduğu Mezopotamya ve Akdeniz arasında bulunması ve geçmişten günümüze önemli yol güzergâhları üzerinde kavşak durumunda olmasından dolayı tarih öncesi çağlardan beri, insanlara bir geçit yeri ve yerleşme sahası aynı zamanda askeri ve idari toplulukların, ticaret kervanlarının konaklama merkezi olmuştur [8]. Günümüzde Gaziantep ili, sahip olduğu turizm potansiyeliyle Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde en çok turistin geldiği ve turizm sektöründen bölge içerisinde en fazla gelirin elde edildiği şehirdir [9].

Gaziantep ilinde, kültürel miras ve tarihi yapılarının turizme kazandırılması üzerine birçok çalışma yapılmaktadır. Yerel yönetimler çok sayıda tarihi yapının restorasyon çalışmalarına destek vererek yok olmaya yüz tutmuş yapıları tekrar turizme kazandırmıştır. Öte yandan bölgedeki sivil toplum kuruluşları ve turizm paydaşları da Gaziantep’in somut ve somut olmayan kültürel mirasını tanıtmak ve bu mirası gelecek nesillere aktarabilmek amacıyla çeşitli çalışmalar yapmaktadır [9]. Gaziantep turizmi ve sürdürülebilirlik üzerine çok sayıda çalışma gerçekleştirilirken bu çalışmalarda yerel halk ve yerel halkın bakış açısının göz ardı edildiği görülmektedir. Tespit edilen bu durum nedeniyle mevcut çalışmanın yapılmasına karar verilmiştir.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Çalışmanın bu bölümünde; araştırmanın amacı, evren ve örnekleme, anket formunun içeriği ve veri çözümleme yöntemi gibi araştırmanın yöntemine yönelik bilgilere yer verilmiştir.

Araştırmanın Amacı

Yapılan bu çalışmanın amacı; Gaziantep ilinin mevcut turizm potansiyelinin ilde yaşayan yerel halk tarafından nasıl algılandığının ortaya konulması ve turizmde sürdürülebilirlik kavramından hareketle Gaziantep ilinde yapılması gerekenler hakkındaki fikirlerinin incelenmesidir. Gaziantep turizminin yerel halk nezdinde değerlendirilmesi bölümünde yerel halkın Gaziantep mevcut turizm imkânları ile Gaziantep turizminin güçlü ve zayıf yönlerinin ortaya konulması hedeflenmektedir. Gaziantep turizminin sürdürülebilirliğine yönelik yerel halkın bakış açısının ortaya konulması ise yapılan bu araştırmanın diğer amacını oluşturmaktadır.

Evren ve Örneklem

Evren; gözlem alanına giren bireylerin oluşturduğu topluluk olarak tanımlanmaktadır. Her araştırmanın kendine has bir evreni vardır [10]. Evren, araştırmanın amacına uygun olarak çeşitli değişken ve özelliklere göre sınıflandırılarak tanımlanmaktadır. Araştırmaların sahip olduğu evren büyüklüğü, içerdiği konuya bağlı olarak farklılık göstermektedir. Yapılan bu araştırmanın evrenini Gaziantep ilinde yaşayan yerel halk oluşturmaktadır. Bu kapsamda araştırmanın evrenini Gaziantep’in toplam nüfusunu oluşturan sayısı 1.889.466 kişi oluşturmaktadır [11]. Bu büyüklükteki evreni temsil edecek örneklem sayısı ise 384 kişidir. Araştırmada 424 kişiye anket uygulaması yapıldığı için elde edilen örneklem sayısının evreni temsil etme yeteneğine sahip olduğu söylenebilir.

Anket Formunun İçeriği ve Veri Çözümleme Yöntemi

Araştırmada kullanılan anket formu üç bölümden oluşmaktadır. Yerel halka uygulan anket formunun ilk

bölümünde, yerel halkın demografik özelliklerinin tespit edilmesine yönelik (cinsiyet, yaş, eğitim durumu, meslek, gelir düzeyi ve yabancı dil bilip bilmediğine dair) çoktan seçmeli altı soru sorulmuş ve katılımcılardan kendilerine uygun olan şıkki seçmeleri istenmiştir.

Anket formunun ikinci bölümünde yerel halk nezdinde Gaziantep turizminin değerlendirilmesi kapsamında toplam 3 başlık altında 21 soru sorulmuş ve 5'li likert ölçeği uygulanmıştır. Soruların cevaplanmasında 1 -"Kesinlikle Katılmıyorum" ile 5 -"Kesinlikle Katılıyorum" şeklinde sınıflandırılmıştır. Bu bölümdeki başlıklardan ilkinin yerel halkın Gaziantep mevcut turizmne bakış açılarına yönelik 6 soru oluşturmakta olup; bu bölümün diğer başlığını ise, yerel halkın Gaziantep turizminin güçlü ve zayıf yönlerini algılamasına yönelik 15 soru oluşturmaktadır.

Anket formunun üçüncü bölümünde ise, yerel halkın Gaziantep turizminin sürdürülebilirliğinin sağlanmasında neler yapılması gerektiğine yönelik 6 soru yer almakta ve bu soruların cevaplandırılmasında diğer iki bölümde olduğu gibi 5'li likert ölçeği kullanılmıştır.

Oluşturulan anket formu hedef kitlelere Ekim 2014-Şubat 2015 tarihleri arasında uygulanmıştır. Bu kapsamda yazar tarafından toplam 680 kişiye anket formu dağıtılmıştır. Anket formlarının geri toplanmasından sonra 256 anketin eksik, hatalı ve yanlış doldurulduğu tespit edilerek değerlendirme dışı bırakılmıştır. Eksik, hatalı ve yanlış doldurulan anketler çıkarıldıktan sonra 424 anketin kullanılabilir olduğu görülmüştür.

BULGULAR

Araştırmanın bulgular kısmı üç alt bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde katılımcıların demografik özellikleri, ikinci bölümde yerel halkın Gaziantep ilinin mevcut turizm potansiyeli hakkındaki düşüncelerini belirlemeye yönelik önermeler, üçüncü bölümde ise yerel halkın Gaziantep turizminde sürdürülebilirliğin sağlanmasında neler yapılması gerektiğine yönelik bakış açılarının ortaya konulmasına yönelik sonuçlar yer almaktadır.

Katılımcıların Demografik Özelliklerine Yönelik Bulgular

Bu bölümde ankete katılan ve Gaziantep'te ikamet eden yerel halkın demografik özelliklerine yönelik bulgular ortaya konulmuştur. Ankete katılan yerel halkın demografik özelliklerine yönelik bulgular Tablo 1'de verilmiştir.

İlgili tabloya göre ankete katılan yerel halkın %56,1'i erkeklerden, %43,9'u kadınlardan oluşmaktadır. Katılımcıların %43,9'u 26-35 yaş, %25,0'i 36-44 yaş ve %19,8'i ise 45 yaş ve üzerinde yaş grubuna sahip olduğu görülmektedir. Katılımcıların %71,7'sinin Önlisans-Lisans, %15,3'ü Lise ve %7,5'si ise Lisansüstü eğitim düzeyine sahip olduğu görülmektedir. Katılımcıların %78,3'ünün yabancı dil bilmediği sonucu tespit edilirken, %21,7'sinin ise yabancı dil bildiği tespit edilmiştir. Ankete katılan yerel halkın meslek grupları incelendiğinde katılımcıların %27,4'ünün memur, %17,5'nin özel sektör çalışanı, %17,2'sinin işçi, %16,5'nin ise esnaf olduğu tespit edilmiştir. Öte yandan katılımcıların %49,8'inin aylık geliri 1500-2499 TL arasıydıken, %24,3'ü 2500 TL ve üzeri, %17,9'u ise 1001-1499 TL arası gelire sahip olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 1. Ankete katılan yerel halkın demografik özelliklerine yönelik bulgular

Cinsiyet	n	%	Eğitim Durumu	n	%
Kadın	186	43,9	Ortaöğretim	23	5,4
Erkek	238	56,1	Lise	65	15,3
TOPLAM	424	100	Önlisans-Lisans	304	71,7
Yaş	n	%	Lisansüstü	n	%
18-25	48	11,0 2	TOPLAM	424	100
26-35	186	43,9	Yabancı Dil	n	%
36-44	106	25,0	Evet	92	21,7
45 ve üzeri	84	19,8	Hayır	332	78,3
TOPLAM	424	100	TOPLAM	424	100
Mesleği	n	%	Aylık Gelir	n	%
Memur	116	27,4	1000 TL ve Altı	34	8,0
Esnaf	70	16,5	1001 - 1499 TL	76	17,9
Özel sektör	74	17,5	1500 - 2499 TL	211	49,8
İşçi	73	17,2	2500 TL ve Üzeri	103	24,3
Öğrenci	32	7,5	TOPLAM	424	100
Öğretmen	59	13,9			
TOPLAM	424	100			

Yerel Halkın Gaziantep Turizmine Bakış Açısına Yönelik Bulgular

Bu bölümde ankete katılan yerel halkın Gaziantep'in mevcut turizm imkânlarına bakış açılarına yönelik bulgular ortaya konulmaktadır. Ankete katılan yerel halkın Gaziantep mevcut turizm imkânlarına bakış açılarına yönelik bulguları belirlemek amacıyla altı ifade yer almış olup bu ifadelerin frekans, aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 2'de verilmiştir.

İlgili tabloya göre, Gaziantep'in yemek kültürünün turizmi arttırdığı ($\bar{x}=4,09$, $ss=0,88$), Zeugma Müzesi'nin açılmasıyla birlikte gelen turist sayısının arttığı ($\bar{x}=4,06$, $ss=0,87$), Gaziantep'te çekilen dizi ve filmlerin turizmi canlandırdığı ($\bar{x}=3,8$, $ss=1,06$) ifadeler; yerel halkın en yüksek düzeyde Gaziantep mevcut turizm imkanlarına yönelik algıladıkları unsurlardır.

Öte yandan, Gaziantep'e gelen yabancı turist sayısının az olması ($\bar{x}=3,7$, $ss=0,07$), Gaziantep'in turizm konusunda imkânlarının yeterli olması ($\bar{x}=3,62$, $ss=1,18$) ve dini yapıların turizmi arttırdığı görüşü ($\bar{x}=3,31$, $ss=1,05$) diğer ifadeler kadar olmasa da yerel halk tarafından olumlu nitelendirilen diğer önermelerdir.

Yerel Halkın Gaziantep Turizminin Güçlü ve Zayıf Yönlerini Algılamalarına Yönelik Bulgular

Bu bölümde ankete katılan yerel halkın Gaziantep turizminin güçlü ve zayıf yönlerini algılamalarına yönelik bulgular ortaya konulmaktadır. Ankete katılan yerel halkın Gaziantep turizminin güçlü yönlerini algılamalarına yönelik

toplam yedi soru sorulmuş, yerel halkın Gaziantep turizminin zayıf yönlerine algılamalarına yönelik ise toplam sekiz soru sorulmuştur. Katılımcıların Gaziantep turizminin güçlü yönlerini algılamalarına yönelik verilen ifadelerin frekans, aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 3'te verilmiştir.

İlgili tabloya göre, yemek kültürünün gelişmiş olmasının Gaziantep için bir avantaj olduğu ($\bar{x}=4,20$, $ss=0,85$), tarihi, kültürel yapı ve doğal güzelliklerin korunmuş olduğu ($\bar{x}=3,79$, $ss=1,01$), ulaşımının kolay olduğu ($\bar{x}=3,78$, $ss=1,23$) ve Gaziantep'te çekilen dizi ve filmlerin şehri iyi temsil ettiği ($\bar{x}=3,78$, $ss=1,04$) ifadeleri;

yerel halk tarafından Gaziantep turizminin en yüksek düzeyde algılandığı güçlü yönleridir. Öte yandan sakin ve güvenilir ortama sahip olması ($\bar{x}=3,41$, $ss=1,22$), inanç turizmi bakımından önemli bir yere sahip olduğu ($\bar{x}=3,32$, $ss=1,10$) ve tatil imkânlarının ucuz olması ($\bar{x}=3,30$, $ss=1,14$) diğer ifadeler kadar yüksek olmasa da yerel halkın olumlu olarak algıladığı diğer ifadelerdir.

Gaziantep'te yaşayan yerel halkın Gaziantep turizminin zayıf yönlerini algılamalarını tespit etmek amacıyla sorulan sekiz ifadeye ait frekans, aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 2. Gaziantep Mevcut Turizm İmkanları'na Yönelik Bulgular

Gaziantep Mevcut Turizm İmkanları	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	$\bar{X}$	Standart Sapma	TOPLAM
	n	n	n	n	n			
Zeugma Müzesinin Açılmasıyla Gelen Turist Sayısı Artmıştır.	143	192	68	15	6	4,06	0,87	424
Gaziantep'e gelen yabancı turist sayısı azdır	107	159	99	43	16	3,7	1,07	424
Gaziantep'in Yemek Kültürü Turizmi Arttırmıştır	156	183	60	21	4	4,09	0,88	424
Dini Yapılar Turizmi Arttırmıştır	63	116	159	65	21	3,31	1,05	424
Gaziantep'te Çekilen Dizi ve Filmler Turizmi Canlandırmıştır	126	155	93	35	15	3,8	1,06	424
Gaziantep'in Turizm Konusunda İmkanları Yeterlidir	114	146	82	56	26	3,62	1,18	424

Tablo 3. Yerel Halkın Gaziantep Turizminin Güçlü Yönlerini Algılamalarına Yönelik Bulgular

Gaziantep Turizminin Güçlü Yönleri	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	$\bar{X}$	Standart Sapma	TOPLAM
	n	n	n	n	n			
Ulaşımın Kolay Olması	143	157	47	44	33	3,78	1,23	424
Sakin ve Güvenilir Ortam	98	114	112	65	35	3,41	1,22	424
Tarihi, Kültürel Yapı Ve Doğal Güzelliklerin Korunmuş Olması	110	179	87	35	13	3,79	1,01	424
Tatil İmkanlarının Ucuz Olması	68	135	105	91	25	3,30	1,14	424
Yemek Kültürünün Gelişmiş Olması Gaziantep İçin Bir Avantajdır	172	193	37	16	6	4,20	0,85	424
Gaziantep'te Çekilen Dizi ve Filmler Şehri İyi Temsil Etmektedir	115	169	84	45	11	3,78	1,04	424
İnanç Turizmi Bakımından Gaziantep Önemli Bir Yere Sahiptir.	70	123	123	90	18	3,32	1,10	424

Tablo 4. Yerel Halkın Gaziantep Turizminin Zayıf Yönlerini Algılamalarına Yönelik Bulgular

Gaziantep Turizminin Zayıf Yönleri	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	$\bar{X}$	Standart Sapma	TOPLAM
	n	n	n	n	n			
Altyapı ve Üstyapının Yeterli Olmaması	103	170	64	72	15	3,64	1,12	424
Turizm Yatırımlarının Yeterli Olmaması	81	192	68	70	13	3,60	1,06	424
Turizm Çeşitliliğinin Az Olması	84	131	76	110	23	3,33	1,21	424
Gaziantep Yerel Halkının Turizm Bilincinin Gelişmemiş Olması	110	171	65	56	22	3,68	1,14	424
Doğal, Tarihi ve Kültürel Yapıların Korunamamış Olması	65	116	109	109	26	3,19	1,15	424
Gaziantep Yeterince Tanıtılmamış, Tanıtım ve Organizasyon Eksikliği Vardır	109	165	71	60	19	3,67	1,13	424
Ulaşım İmkanlarının Yeterli Olmaması	69	89	62	150	54	2,92	1,31	424
Turizm İşletmelerinde Hizmet Kalitesinin Yeterli Olmaması	80	127	108	80	29	3,35	1,18	424

İlgili tabloya göre, Gaziantep yerel halkının turizm bilincinin gelişmemiş olması ($x=3,68$, $ss=1,14$), Gaziantep'in yeterince tanıtılmaması, tanıtım ve organizasyon eksikliğinin olması ($x=3,67$, $ss=1,13$), ve alt ve üstyapının yeterli olmayışı ($\bar{x}=3,64$, $ss=1,12$) yerel halk tarafından Gaziantep turizminin en yüksek düzeyde algıladığı zayıf yönlerdir. Öte yandan turizm yatırımlarının yeterli olmadığı ($\bar{x}=3,60$, $ss=1,06$), turizm işletmelerinde hizmet kalitesinin yeterli olmayışı ($\bar{x}=3,35$, $ss=1,18$), turizm çeşitliliğinin az olması ($\bar{x}=3,33$, $ss=1,21$) ve doğal, tarihi ve kültürel yapıların korunamamış olması ($\bar{x}=3,19$, $ss=1,15$) yerel halk tarafından Gaziantep turizminin zayıf yönü olarak algıladığı diğer önemelerdir.

Gaziantep Turizminin Sürdürülebilirliğinin Sağlanmasında Neler Yapılması Gerekliğine Yönelik Yerel Halkın Bakış Açısı Bulguları

Bu bölümde ankete katılan Yerel Halkın, Gaziantep Turizminin Sürdürülebilirliğinin sağlanmasında neler yapılması gerektiğine yönelik bakış açıları ortaya konulmuştur. Ankete katılan yerel halka, Gaziantep Turizminin sürdürülebilirliğinin sağlanmasında neler yapılması gerektiğine yönelik toplam altı soru sorulmuştur. Sorulan altı ifadenin frekans, aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 5'te verilmiştir.

İlgili tabloda yerel halka göre; Gaziantep turizminin sürdürülebilirliğinin sağlanmasına yönelik, Gaziantep'te tanıtım ve reklam faaliyetlerinin artırılması ($\bar{x}=4,40$, $ss=0,79$), Gaziantep halkının turizm konusunda bilinçlendirilmesi ($\bar{x}=4,39$, $ss=0,91$), tarihi yapıların restore edilmesi ($\bar{x}=4,33$, $ss=0,80$) ifadeleri yerel halk tarafından en yüksek düzeyde algılanan ve öncelikli olarak yapılması gereken uygulamalardır. Öte yandan, mevcut tesislerin kalitelerinin artırılması ($x=4,29$, $ss=0,83$), konaklama tesislerinin planlı bir şekilde artırılması ($x=4,24$, $ss=0,84$) ve şehir içi ve dışı ulaşım olanakları iyileştirilmesi ($x=4,23$, $ss=0,92$) diğer ifadeler kadar olmasa da Gaziantep turizminin sürdürülebilirliğinin sağlanması açısından yerel halk nezdinde önemli olan diğer uygulamalardır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Yapılan bu araştırmada, hazırlanan anket formuna katılımcıların verdiği cevaplar doğrultusunda elde edilen bulgular değerlendirildiğinde şu sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Yapılan araştırmada katılımcıların demografik dağılımlarına bakıldığında önemli bir kısmının erkek ve çoğunluğunun 26-35 yaş aralığında olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların önemli bir kısmının Önlisans-Lisans düzeyinde bir eğitime sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Yerel halkın meslek durumları incelendiğinde büyük çoğunluğun Memur, Özel Sektör Çalışanı, İşçi ve Esnaftan oluştuğu görülmektedir.

Bilindiği üzere Gaziantep bir sanayi şehridir ve buna bağlı olarak çok sayıda fabrika ve ticaret fırsatları bulunmaktadır [8]. Bu fabrikaların ve ticaret imkânlarının varlığıyla şehirde çok sayıda iş gücü istihdam edilmektedir. Bu iş gücünün istihdam edilmesi ise, çalışmada da tespit edildiği üzere işçi ve özel sektör çalışanının oranının diğerlerine göre daha yüksek olması sonucunu doğurmaktadır. Katılımcıların önemli bir kısmının gelirinin 1500 – 2499 TL. olduğu, önemli bir kısmının ise yabancı dil bilmediği (%78,3) bu çalışma kapsamında tespit edilen diğer bulgulardır.

Yerel halkın Gaziantep'in mevcut turizm imkânlarına yönelik bakış açılarının incelenmesi kapsamında yapılan araştırma sonucunda, yerel halkın Gaziantep mevcut turizm imkânlarını algılama düzeylerinin genel olarak "olumlu" olduğu söylenebilir.

Öte yandan yerel halk, Zeugma Mozaik Müzesi'nin açılmasıyla birlikte turist sayısının arttığını, Gaziantep'in yemek kültürünün zengin olduğunu, dini yapıların turizmde önemli derecede çekicilik unsuru oluşturduğunu, çekilen dizi ve filmlerin turizmi canlandırıldığını düşünmektedir. Yerel halk içerisinde Gaziantep'in turizm sektörüne yönelik imkânlarının yeterli olduğunu belirten kişi sayısı da önemli ölçüde fazladır.

Yerel halk tarafından Gaziantep'in turizm rekabeti açısından güçlü ve zayıf yönlerini algılamalarına yönelik bulgulara bakıldığında; Gaziantep'te sakin ve güvenilir ortamın olduğunu, tarihi, kültürel ve doğal güzelliklerin korunmuş olduğunu, Gaziantep'te alışveriş imkanları bakımından fiyatların uygun olduğunu ve yemek kültürünün gelişmiş olmasının Gaziantep için bir avantaj olduğunu düşündükleri ortaya çıkmıştır. Yerel halkın bu bakış açısı değerlendirilecek olursa ulusal olduğu kadar uluslararası platformda da adını duyurmuş olan Gaziantep'in önemli derecede bir marka şehir olarak ön plana çıktığı söylenebilir.

Yerel halkın Gaziantep turizminin zayıf yönlerini algılamalarına yönelik sonuçlara bakıldığında ise, Gaziantep halkının turizm bilincinin gelişmemiş olduğu, Gaziantep ili ile ilgili tanıtım ve organizasyon eksiklikleri olduğu, turizm yatırımlarının yeterli olmadığı ve aynı zamanda da turizm çeşitliliğinin az olduğunu düşündükleri sonucu ortaya çıkmıştır. Kuşkusuz ki bir şehirde turizmin geliştirilmesi için, zayıf görünen yönleri yerel yönetimler ve turizmle ilgili diğer paydaşlar tarafından göz önüne alınarak gerekli düzenleme ve geliştirme çalışmalarının yapılması gerekmektedir. Bu düzenlemelerin yapılması sonucundan Gaziantep turizminin önemli derecede avantaj sağlayacağı söylenebilir.

Tablo 5. Yerel Halkın Gaziantep Turizminin Sürdürülebilirliğinin Sağlanmasına Yönelik Bakış Açısı Bulguları

Gaziantep İlinde Sürdürülebilir Turizmin Gelişmesi İçin Yapılması Gerekenler	Kesinlikle Katılıyor	Katılıyor	Kararsız	Katılmıyor	Kesinlikle Katılmıyor	$\bar{X}$	Standart Sapma	TOPLAM
	n	n	n	n	n			
Tarihi Yapılar Restore Edilmeli	206	175	27	11	5	4,33	0,80	424
Konaklama Tesisleri Planlı Bir Şekilde Arttırılmalı	181	190	36	9	8	4,24	0,84	424
Tanıtım ve Reklam Faaliyetleri Arttırılmalı	233	143	37	7	4	4,40	0,79	424
Mevcut Tesislerin Kalitesi Arttırılmalı	204	160	45	11	4	4,29	0,83	424
Şehir İçi ve Dışı Ulaşım Olanakları İyileştirilmeli	196	167	34	18	9	4,23	0,92	424
Gaziantep Halkı Turizm Konusunda Bilinçlendirilmeli	253	117	34	9	11	4,39	0,91	424

Elde edilen bu bulgulardan hareketle Gaziantep'teki yerel yönetimlere, sivil toplum kuruluşlarına, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ve diğer paydaşlara Gaziantep'in turizm potansiyelinin artırılması ve turizmde sürdürülebilirliğin sağlanması için aşağıdaki öneriler sunulabilir;

- Müze sayısının artırılması şehir turizmi açısından önemli olan unsurlardan biridir. Gaziantep'te var olan müzeler şehrin turizm ihtiyacını belirli düzeyde karşılasa da bu kapsamda Gaziantep'e daha fazla ve değişik temalarda müzelerin açılması turizmde elde edilen gelirleri artırabilir.

- Anadolu'daki en zengin mutfaklardan birisini de Gaziantep mutfağı oluşturmaktadır [12]. Bu nedenden dolayı Gaziantep'te yemek kültürünün daha etkin bir şekilde hem yerli hem yabancı turistlere ulaştırılabilmesi için çeşitli tanıtım faaliyetleri gerçekleştirilmelidir. İnternet son yıllarda önemli bir reklam, tanıtım ve pazarlama aracı olmuştur. Gaziantep hem kendi destinasyonunu hem de mutfak sanatındaki çekiciliklerini arttırmak için internet üzerinden önemli bir derecede yararlanabilir. Bu amaçla çeşitli internet sayfaları oluşturulabilir ve bu internet sayfalarına çoklu dil özelliği eklenebilir.

- Özellikle dini yapılar, şehir merkezlerinde kültür ve inanç turizmine yönelik ziyaretçi sayısının artmasında önemli bir unsurdur. Binlerce yıllık geçmişiyle birçok medeniyete ev sahipliği yapmasından dolayı Gaziantep'te farklı din ve mezheplere ait bazı dini yapıların kalıntıları günümüze kadar ulaşabilmiştir. Bu yapıların mümkün olduğu kadar korunması, gerekli restorasyonun gerçekleştirilmesi, tanıtım ve reklam faaliyetlerinin yapılarak turizmde daha iyi hizmet vermesi sağlanabilir.

- Bugüne kadar Gaziantep'te çekilen dizi ve filmler Gaziantep imajını olumlu bir şekilde yansıtmıştır. Gaziantep'in turizm potansiyelinin artırılmasında bu şehirde çekilen dizi ve filmlerin öncelikli etkisi olduğu söylenebilir. Yeni dizi ve film çekimleri için, yazarlar, yönetmenler ve yapımcılar Gaziantep'e davet edilebilir. Bu sayede Gaziantep'in marka bilinirliğini daha da sağlamlaştırılarak rekabet açısından güçlü bir imaj yaratılabilir. Aynı zamanda yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları da bu gibi çalışmalara çeşitli maddi destek ve sponsorluk desteği sağlayabilir.

- Güneydoğu Anadolu Bölgesindeki diğer illerle kıyaslandığında, Gaziantep ili iyi bir ulaşım ağına sahiptir. Ancak bu durum ilin turizmini daha fazla geliştirmek için yeterli değildir. Gaziantep'te ulaşımı artırıcı yeni uçak seferleri sağlanabilir. Bu kapsamda Türk Hava Yolları, Pegasus, Atlas Jet, Sun Expres ve Onur Air gibi hava yollarından sadece İstanbul'dan değil diğer şehirlerden de Gaziantep'e yönelik çeşitli uçuşlar gerçekleştirmeleri talep edilebilir. Bunların dışında Gaziantep'teki havalimanının kapasitesinin büyütülmesi de, turizmi artırıcı bir etken olabilir.

- Yerel halk tarafından Gaziantep'in en önemli sorunları arasında gösterilen alt yapı ve üst yapı imkânlarının yeterli olmaması Gaziantep turizmini olumsuz olarak etkileyebilecek önemli bir unsurdur. Bu kapsamda turizmde hizmet veren turistik tesislerde, turizmi oluşturan yerlerde özellikle alt yapı ve üst yapı imkânlarının yerel yönetimler nezdinde geliştirilmesi gerekmektedir.

- Gaziantep'te turizm yatırımlarının yeterli olmayışı yerel halk tarafından dikkat çeken diğer bir unsurdur. Bu kapsamda mümkün olduğu kadar yerli ve yabancı yatırımcıları turizm yatırımları için teşvik etmek gerekmektedir.

- Gaziantep sadece şehir turizmi için değil bunun dışında inanç turizmi ve kültür turizmi açısından da önemli

bir şehirdir. Bu nedenle Valilik, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, yerel yönetimler ve Sivil Toplum Kuruluşları Gaziantep'te bu turizm türünü geliştirebilmek için çeşitli işbirliği yapılmalıdır.

- Gaziantep halkının turizm bilincinin zayıf olması yine yerel halkın göz önüne aldığı diğer bir unsurdur. Mümkün olduğu kadar yerel halkın turizm konusunda bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda Gaziantep'te bulunan Üniversiteler ile İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü birlikte çalışmalar yaparak yerel halkın turizm bilincinin artırıcı çeşitli projeler geliştirilebilir.

- Gaziantep'te tanıtım ve reklam faaliyetlerinde ciddi sıkıntılar söz konusudur. Bu sorunları ortadan kaldırmak için destinasyon tanıtım organizasyonu gibi bir örgütlenmeye gidilebilir. Bu örgütlenmede İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü yetkilileri, Üniversite turizm bölümündeki akademisyenler, Büyükşehir Belediyesinin turizmle ilgili uzmanları, turizmdeki sektör temsilcileri bir araya gelerek bir örgütlenme yapısı oluşturabilir. Bu örgüt yapısı Gaziantep turizmini daha etkin bir şekilde geliştirmeye yönelik çalışmalar da gerçekleştirebilir.

- Turizm işletmelerinde hizmet kalitesinin düşük olması tespit edilen diğer bir olumsuz unsurdur. Bunu ortadan kaldırmak için hizmet kalitesini artırıcı hem işletme içinde hem işletme dışında çeşitli eğitimler verilmelidir. İşletme içinde departman veya otel yöneticilerinin personele, işletme dışında ise, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ve Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından çeşitli programlar koordine edilerek sadece şehir turizmine hizmet veren otellerde hizmet kalitesini artırıcı çeşitli unsurlar ortaya konulabilir.

- Gaziantep turizmde sürdürülebilirliğin sağlanması için şehrin tanıtım ve reklam faaliyetlerinin artırılması gerekmektedir. Bilindiği üzere tanıtım ve reklam faaliyetleri bir destinasyonun tanınırlığını ve marka imajını geliştirebilmek için önemli unsurların başında yer almaktadır. Bir destinasyonda ne kadar çok reklam yapılırsa o kadar çok gelir ve turist sayısı elde edilir. Bu durum da Gaziantep turizmini geliştirerek sürdürülebilirliğin sağlanmasına neden olabilecek diğer bir unsurdur.

KAYNAKLAR

[1] Kervankıranı İ., Afyonkarahisar İlinin Başlıca Doğal, Tarihi ve Kültürel Kaynaklarının Sürdürülebilir Turizm Açısından Değerlendirilmesi, Doktora Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (2011), 62.

[2] Presenza, A., G. Chiappa, L. Sheehan, 2013. "Residents" Engagement And Local Tourism Governance In Maturing Beach Destinations. Evidence From An İtalian Case Study, Journal Of Destination Marketing & Management 2(2013), Pp. 22-30.

[3] Muscoe, M., A Sustainable Community Prpfile, Universty Of California, Places, 9(3), 4.

[4] Kocaboyun, H., Antalya Kaleiçi Yerleşiminin Doğal, Kültürel, ve Tarihi Miras Olarak İncelenmesi ve Alanın Turizm Açısından Sürdürülebilir Kullanımı, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (2009), 35-40.

[5] Eser, S., Sürdürülebilir Turizm ve Efes Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (2011), 30.

[6] Can, M.D., Sürdürülebilir Turizm ve Turizm Çeşitliliği Kapsamında Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri: Mersin- Tarsus Örneği, Uzmanlık Tezi, Ankara (2008), 26.

[7] Duran, E., Yerel Halkın Sürdürülebilir Turizm Gelişimine Yönelik Tutumları: Bozcaada Örneği, Uluslararası Hakemli Beşeri ve Akademik Bilimler Dergisi (2013), Sayı: 3(2), pp. 77-79.

[8] GTO (2012), “Gaziantep Turizm Raporu”, Gaziantep.

[9] www.gaziantepturizm.gov.tr

[10] Altunışık, R., Coşkun, R.; Bayraktarođlu, S; Yıldırım, E., Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri: SPSS Uygulamalı, İtanbul (2007), Avcı Ofset.

[11] www.gaziantepnvi.gov.tr

[12] Ankara Ticaret Odası, <http://www.atonet.org.tr>, Erişim Tarihi: 03.02.2015.

[13] Akbulut, Y, Sosyal Bilimlerde SPSS Uygulamaları (2010), İdeal Yayıncılık.

[14] Karakurt Tosun, E., Sürdürülebilirlik Olgusu ve Kentsel Yapıya Etkileri, PARADOKS, Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi (2009), Sayı: 2

[15] BAYRAM, F., “Sürdürülebilir Kentsel Gelişme: Araçlar, Yaklaşımlar ve Türkiye”, Mülkiyeliler Birliđi Yayınları (2001): 25, Ankara.

[16] Bayat, G., İlğaz Yıldırım, B., Turizme Yerel Halkın Bakışı: İğdir İli Örneği, Gazi Üniversitesi, 15. Ulusal Turizm Kongresi (2014), 226-240.

[17] Küçük, M., Yerel Halk Gözüyle Turizm Sektörü ve Etkileri: Konya İli Beyşehir İlçesi Üzerine Bir İnceleme, Gazi Üniversitesi, 15. Ulusal Turizm Kongresi (2014), 254-271.

[18] Çelikkanat, N., Güçer, E., Yerel Halkın Turizme Bakış Açısı: Bodrum İli Örneği, Gazi Üniversitesi, 15. Ulusal Turizm Kongresi (2014), 272-289.

[20] Pelit, E., Gökçe, Y., Belediyelerin Turizme Yönelik Faaliyetlerinin Yerel Halk Tarafından Değerlendirilmesi: Afyonkarahisar Örneği, Gazi Üniversitesi, 15. Ulusal Turizm Kongresi(2014),590-607.